

Navracsics Tibor

Quod licet Iovi...

Gondolom, mindenki ismeri a mondást, miszerint ha ketten csinálják ugyanazt, az nem ugyanaz. Van, akinek többet lehet, a másiknak csak kevesebbet. Bár a hétköznapi életben is bosszantó az ilyen jellegű kettős mérce, a formálisan egyenlő államok közötti különbségtétel az együttműködés koordinálása során olyan szabályszegés, amely az egész működést veszélyeztetheti.

Az európai integráció a kezdetektől küzd azzal a váddal, hogy egyes tagállamokkal kivételez, míg másokat kevésbé kedvel. A francia–német együttműködés kitüntetett jelentősége mellett a bővítés révén egyre népesebb táboron belül az alapító tagállamok, a nagy tagállamok, a gazdag tagállamok nagyobb befolyására panaszkodtak a később csatlakozó, kisebb területű és szegényebb országok.

A tagállamokkal szembeni egységes bánásmód elvére épülő konfliktuskezelési és szakpolitikai együttműködési mechanizmus hivatalos cáfolatát adta Jean-Claude Juncker. Az Európai Bizottság akkori elnöke 2016 késő tavaszán, amikor arra a kérdésre, hogy a Bizottság miért nem indít túlzottdeficit-eljárást Franciaország ellen, amely akkor már évek óta megszegte a maastrichti kritériumokat, azt válaszolta,¹ hogy azért, mert „Franciaország az Franciaország”.

Az államokkal való egyenlő bánásmód elvének ilyen látványos semmibevétele további táptalajt adott a vádaknak, miszerint egyes országokkal maga a Bizottság is kivételezve jár el, míg másoknak – amelyek kevésbé rokonszenvesek – kevesebbet enged. A közép-európai országok vezetői, köztük a magyar kormány is többször emlegette vitái során a kettős mércét, amelyet mindig a legélesebben cáfoltak a Bizottság vezető tisztségviselői.

Az idő múlása azonban nem a Bizottságnak kedvez. Ahogyan kulminálnak az események az európai belpolitikában és az Európai Unió határain kívül, sorra kénytelenek megváltoztatni véleményüket egyes kérdésekben a korábban példaként a többiek elé állított uniós intézmények és tagállamok. A szemünk előtt zajlik le Hollandia² és Olaszország³ éles politikai váltása a migráció ügyében. Bár ezek a változások még magyarázhatók az új kormányok eltérő

¹ GUARASCIO 2016.

² HL 2024.

³ VG/MTI 2024.

programjával, Svédországban⁴ már ez a magyarázat sem helytálló. Ott most ugyanaz a párt és kormánya léptet életbe súlyosan korlátozó lépéseket, amely még ellenzékiként is szükségesnek tartotta Magyarországot a migrációs politikában is kioktatni demokráciából és jogállamiságból.

Most az európai migrációs politika élharcosa, az Európai Bizottság volt kénytelen hátraarcot bejelenteni,⁵ és közelíteni álláspontját a magyar kormány immáron lassan tíz éve elítélt politikai pozíciójához. A múlt heti Európai Tanács-ülésen több tagállam kérte – egészen pontosan felszólította – az Európai Bizottság elnökét, hogy változtassa meg a Bizottság eddigi magatartását az egymást érő migránshullámokkal kapcsolatban, és tegyen hathatós lépéseket a bevándorlás megakadályozására. Így most az Európai Bizottság szigorúbb szabályozás és a kitoloncolás hatékonyságának javítása mellett kénytelen elkötelezni magát. Miközben hivatalosan senki sem ismeri el, hogy a magyar kormányfő tíz évvel ezelőtti szavai és stratégiája bizonyult igaznak, ma az egész Európai Unió és tagállamainak többsége a magyar álláspont legitimálása irányába mozdult el.

Hasonló helyzet kezd kialakulni az orosz–ukrán háború kérdésében is. Miközben Magyarország folyamatosan az oroszbarátság vádjával kell hogy szembenézzen idestova két és fél éve, mások – például a hivatalba lépni készülő külügyi főbiztos férje⁶ – nyugodtan ápolják üzleti kapcsolataikat az Oroszországgal szembeni szankciók ellenére. Magyarország miniszterelnökét és magát az országot is kiközösítette az uniós intézmények és tagállamok sora – az élen Németországgal – a kormányfő júliusi békemissziója miatt.

Most, négy hónappal később éppen az egyik hangadó, Olaf Scholz német kancellár jelentette be,⁷ hogy rövidesen Moszkvába utazik, hogy az orosz elnökkel a béke lehetőségéről tárgyaljon. Az ő esetében felhördülésről sem lehet szó, nemhogy kiközösítésről. Hiába, ahogy a mondás tartja: *quod licet lovi, non licet bovi*. Az Európai Unióban is.

2024. október 24.

⁴ LOKSA 2024.

⁵ WAX 2024.

⁶ HÜLSEMANN 2023.

⁷ OSTILLER 2024.

Felhasznált irodalom

- GUARASCIO, Francesco (2016): EU Gives Budget Leeway to France 'Because It is France' –Juncker. *Reuters*, 2016. május 31. Online: www.reuters.com/article/business/eu-gives-budget-leeway-to-france-because-it-is-france-juncker-idUSKCN0YM1MZ/
- HL (2024): Felmentést kér Hollandia az új migrációs paktum alól. *Index*, 2024. szeptember 18. Online: <https://index.hu/kulfold/2024/09/18/illegalis-bevandorlas-hollandia-felmentes-migracios-paktum-europai-bizottsag/>
- HÜLSEMANN, Laura (2023): Kaja Kallas Faces More Heat Amid Probe of Husband's Russia Business Ties. *Politico*, 2023. augusztus 28. Online: www.politico.eu/article/kaja-kallas-husband-russian-business-ties-estonia/
- LOKSA Bence (2024): 12 millió forintnyi összeget kapnak azok a bevándorlók, akik hazamennek Svédországból. *Index*, 2024. szeptember 20. Online: <https://index.hu/kulfold/2024/09/20/svedorszag-bevandorlas-tamogatas-migracio-segely-integracio/>
- OSTILLER, Nate (2024): Scholz Says He Is Open to Talk to Putin About Peace in Ukraine. *Kyiv Independent*, 2024. október 16. Online: <https://kyivindependent.com/scholz-says-he-is-open-to-talk-to-putin-about-peace-in-ukraine/>
- VG/MTI (2024): Meloni: Olaszország példát mutat. *Világgazdaság*, 2024. október 15. Online: www.vg.hu/kozelet/2024/10/meloni-olaszorszag-peldat-mutat
- WAX, Eddy (2024): Von der Leyen Promises More Deportations as EU Veers Right on Migration. *Politico*, 2024. október 18. Online: www.politico.eu/article/ursula-von-der-leyen-deportations-eu-migration-anti-immigrant-parties-borders-asylum/